

ZELENI MENTALITET: ULOGA SPORTA I PSIHLOGIJE MLADIH U ODRŽIVOJ TRANZICIJI DRUŠTVA / GREEN MENTALITY: THE ROLE OF SPORT AND YOUTH PSYCHOLOGY IN THE SUSTAINABLE TRANSITION OF SOCIETY

Dario Homoki¹, Dalibor Tufeković², Marko Kunac³

¹Filozofski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska

²Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska

³Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, Hrvatska

e-mail: dhomoki@ffos.hr; dalibor.tufekovic@fazos.hr; mkunac@vevu.hr

Pregledni članak

<https://www.doi.org/10.58952/zr20251402373>

UDK / UDC 159.9:796:502.131.1-053.6

Sažetak

Radom se razmatra kako se kroz sport i psihološki razvoj mladih oblikuje zeleni mentalitet potreban za održivu tranziciju društva. Polazi se od pretpostavke da se kroz sudjelovanje u sportskim aktivnostima i vođene psihološke intervencije potiču vrijednosti odgovornosti, samodiscipline, brige za zajednicu i buduće generacije, koje se mogu prenijeti na odnos prema okolišu i resursima. Analiziraju se teorijski modeli iz sportske psihologije i psihologije okoliša, rezultati istraživanja o povezanosti sporta, identiteta i prosocijalnog ponašanja te primjeri programa koji integriraju ekološke teme u rad s mladima. Posebna pozornost posvećuje se ulozi trenera, vršnjaka i obrazovnih institucija u oblikovanju stavova prema održivosti, kao i komunikacijskim strategijama kojima se kroz sport populariziraju zeleni obrasci razmišljanja. Dobivenim rezultatima se ukazuje kako se kroz sustavno uključivanje ekoloških sadržaja u sportske programe može doprinijeti formiranju otpornijih, solidarnih i na održivost usmjerenih mladih generacija, čime se jačaju društveni kapaciteti za pravednu i uključivu zelenu tranziciju. Također se naglašava kako sport možemo koristiti kao pristupačnu i mladima privlačnu platformu za učenje o održivom razvoju te za osnaživanje mladih da postanu aktivni nositelji promjena u svojim zajednicama.

Ključne riječi: održivi razvoj; ekološka svijest mladih; sport i okoliš; psihologija sporta; zelene vrijednosti
JEL klasifikacija: Q01, Z20, I31

Abstract

The paper discusses how the green mentality necessary for the sustainable transition of society is shaped through sport and the psychological development of young people. The starting point is that through participation in sports activities and guided psychological interventions, the values of responsibility, self-discipline, care for the community and future generations are encouraged, which can be transferred to the relationship with the environment and resources. Theoretical models from sports psychology and environmental psychology, research results on the connection between sport, identity and prosocial behavior, and examples of programs that integrate environmental topics in youth work are analyzed. Special attention is paid to the role of coaches, peers and educational institutions in shaping attitudes towards sustainability, as well as communication strategies that popularize green thinking patterns through sport. The results show that through the systematic inclusion of ecological content in sports programs, it is possible to contribute to the formation of more resilient, solidary and sustainability-oriented young generations, which strengthens social capacities for a just and inclusive green transition. It is also emphasized that we can use sport as an accessible and attractive platform for young people to learn about sustainable development and to empower young people to become active agents of change in their communities.

Keywords: sustainable development; environmental awareness of young people; sports and the environment; Psychology of Sport; Green Values

JEL classification: Q01, Z20, I31

UVOD

Održiva tranzicija društva prema zelenoj, uključivoj i pravednoj budućnosti jedan je od ključnih izazova 21. stoljeća. U tom procesu mladi imaju dvostruku ulogu: s jedne strane oni su posebno ranjiva skupina izložena ekonomskim, društvenim i ekološkim rizicima, a s druge strane predstavljaju ključne nositelje promjena. Vrijednosti, motivacija i obrasci ponašanja mladih oblikuju se kroz formalne i neformalne odgojno-obrazovne kontekste, među kojima sport zauzima posebno mjesto. [19]

Sport je jedan od najsnažnijih i najdostupnijih kanala utjecaja na razvoj личности mladih jer istodobno oblikuje tjelesno zdravlje, psihološki razvoj, socijalne odnose i vrijednosne orijentacije. Brojna istraživanja pokazuju da sudjelovanje u sportu potiče razvoj discipline, ustrajnosti, samopouzdanja, empatije i suradnje, što ga čini pogodnim okruženjem za razvoj i učvršćivanje zelenih vrijednosti. [4,20]

U okviru globalnih ciljeva održivog razvoja (UN Sustainable Development Goals) sport se izravno povezuje s ciljevima vezanima uz zdravlje i dobrobit (SDG 3), kvalitetno obrazovanje (SDG 4), smanjenje nejednakosti (SDG 10) te djelovanje na klimatske promjene (SDG 13). Europska unija kroz European Green Deal, EU Youth Strategy i strateške dokumente vezane uz sport i tjelesnu aktivnost naglašava da sport može biti važan pokretač zelene tranzicije, a ne samo kroz infrastrukturu i investicije, nego i kroz promjenu mentaliteta na razini pojedinaca i zajednica. [7,8,9,18,19]

Na nacionalnoj razini strateški dokumenti iz područja sporta, obrazovanja i zaštite okoliša ističu potrebu integracije održivosti u rad s djecom i mladima, ali se u praksi često nailazi na nedostatak sustavnog pristupa i evaluacije. Zbog toga je važno konceptualno razraditi i istražiti poveznice između sportskih programa za mlade, psihološkog razvoja i stvaranja zelenog mentaliteta, kako bi se postojeće inicijative mogle osnažiti i usmjeriti. [14,16,19]

U radu se, polazeći od interdisciplinarnog pristupa, analizira uloga sporta i psihologije mladih u formiranju zelenog mentaliteta, s posebnim naglaskom na ekološku svijest, prosocijalno ponašanje i društvenu koheziju. U prvom dijelu rada razrađuje se teorijski okvir, u drugom se predstavljaju koncept istraživanja i metodološke pretpostavke, a u trećem poglavlju prikazuju se konceptualni rezultati i analitički modeli. Završna poglavlja donose raspravu, zaključke i preporuke za daljnji razvoj politike i prakse.

1. TEORIJSKI OKVIR I PREGLED LITERATURE

Psihološki pristupi sportu polaze od shvaćanja da sport nije samo tjelesna aktivnost, već složeni socijalni, emocionalni i kulturni kontekst. Teorija socijalnog učenja ističe da mladi usvajaju nova ponašanja promatrajući uzore, primajući povratne informacije i nagrade.

U sportskom okruženju treneri, stariji sportaši i popularni sportski idoli djeluju kao ključni modeli. Ako ti modeli u svojim porukama i ponašanju naglašavaju brigu za okoliš, odgovorno korištenje resursa i održivost, postoji velika vjerojatnost da će mladi internalizirati takve vrijednosti. [1]

Teorija samoodređenja naglašava važnost zadovoljenja triju osnovnih psiholoških potreba autonomije, kompetentnosti i povezanosti. Kada djeca i mladi u sportu doživljavaju osjećaj izbora, napretka i pripadnosti timu, veća je vjerojatnost da će razviti unutarnju motivaciju ne samo za sport, nego i za opća prosocijalna i ekološka ponašanja. Ako se održivost i briga za okoliš integriraju u ciljeve sportskog programa (npr. „naš klub je zeleni klub”), mladi mogu takve vrijednosti uključiti u vlastiti identitet, što je ključno za dugoročno održiva ponašanja. [3,6,12]

Ekološka psihologija proučava odnos pojedinca i okoliša te mehanizme kojima iskustva u prirodi oblikuju stavove i ponašanja. Mayer i Frantz (2004) uvode pojam povezanosti s prirodom (Connectedness to Nature), dok Clayton (2003) razvija koncept ekološkog identiteta kao dijela osobnog identiteta koji uključuje osjećaj pripadnosti prirodnom svijetu. Sportovi koji se odvijaju u prirodi (planinarenje, trčanje, biciklizam, veslanje, planinsko trčanje) mogu značajno doprinijeti razvoju takvog identiteta, osobito ako su popraćeni refleksijom, razgovorom o okolišu i usmjerenim zadacima. [5,13]

Ekonomija sporta tradicionalno se bavila pitanjima tržišta, potrošnje, profesionalnog sporta i mega-događaja, no noviji radovi ističu i ulogu sporta u poticanju održive ekonomije i zelene tranzicije. Ulaganja u sportsku infrastrukturu za mlade mogu biti usmjerena na energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije, zelene javne prostore i kružno korištenje materijala. Time sport postaje polje primjene zelenih tehnologija i inovacija te doprinosi ostvarenju ciljeva klimatske neutralnosti. Menadžment sportskih organizacija stoga sve više uključuje elemente društveno odgovornog poslovanja i održivog upravljanja resursima. [2,9,10,11,17,18]

Analize Europske komisije (2023) i OECD-a (2022) pokazuju da ulaganja u sport i tjelesnu aktivnost doprinose smanjenju troškova zdravstvenog sustava, povećanju produktivnosti i stvaranju novih radnih mjesta u sportskim i pratećim sektorima. Kada se takva ulaganja povežu s ekološkim kriterijima (npr. certifikati za zelene objekte, smanjenje emisija, održivo upravljanje otpadom), ekonomski i ekološki učinci međusobno se pojačavaju. [8,14] Menadžment sportskih organizacija stoga sve više uključuje elemente društveno odgovornog poslovanja i održivog upravljanja resursima.

Sport ima snažan odgojno-obrazovni potencijal. U mnogim nacionalnim kurikulumima i dokumentima UNESCO-a sport se navodi kao sredstvo za razvoj ključnih kompetencija, uključujući suradnju, toleranciju, poštovanje pravila, samokontrolu i empatiju. Kada se takve vrijednosti povežu s ekološkim sadržajima, sport postaje platforma za učenje o održivosti koja je mladima bliska, iskustvena i emocionalno relevantna. [19]

Sociološki koncept socijalnog kapitala ističe da sport može ojačati mrežu povjerenja, uzajamne pomoći i suradnje u zajednici. Ako sportski klubovi, škole i lokalne zajednice zajednički organiziraju zelene sportske akcije (npr. čišćenje okoliša, sadnju drveća, „zeleni turnir” bez plastike), mladi izravno uče da zajedničko djelovanje može dovesti do vidljivih pozitivnih promjena. To je važan korak u formiranju zelenog mentaliteta, u kojem pojedinac sebe vidi kao aktivnog sudionika, a ne pasivnog promatrača. [15]

2. METODOLOGIJA I ISTRAŽIVAČKI KONCEPT

Cilj rada je analizirati ulogu sporta i psihološkog razvoja mladih u oblikovanju zelenog mentaliteta u kontekstu održive tranzicije društva. Posebna pažnja posvećena je ekološkoj svijesti, prosocijalnom ponašanju, ulozi trenera i institucija te odnosu između ulaganja u sport i društveno-ekoloških ishoda. Svrha rada je ponuditi teorijski utemeljen okvir i temeljne smjernice za razvoj sportskih programa koji sustavno integriraju održivost.

Polazeći od cilja, postavljaju se sljedeća istraživačka pitanja: (1) Kako sudjelovanje mladih u sportu utječe na razvoj ekološke svijesti i zelenog mentaliteta? (2) Koja je uloga psiholoških čimbenika motivacije, identiteta i povezanosti s prirodom u tom procesu? (3) Na koje načine treneri, vršnjaci i obrazovne institucije mogu podržati ili kočiti razvoj zelenih vrijednosti? (4) Kako ulaganja u sport i sportske programe mladih doprinose ekonomskim i društveno-ekološkim učincima u lokalnoj zajednici?

Na temelju ovih pitanja formuliraju se hipoteze: H1: mladi koji su dulje i intenzivnije uključeni u sportske programe pokazuju višu razinu ekološke svijesti i spremnosti na održiva ponašanja; H2: percepcija trenera kao modela održivog ponašanja pozitivno je povezana s razinom zelenog mentaliteta mladih sportaša; H3: sportske organizacije koje sustavno integriraju ekološke teme u programe postižu veće društvene učinke (kohezija, solidarnost, angažman) od onih koje to ne čine; H4: ulaganja u sport mladih imaju pozitivne ekonomske učinke i istodobno jačaju kapacitete za održivu tranziciju društva.

Predloženi istraživački dizajn kombinira kvantitativne i kvalitativne metode (mixed-methods pristup). Na kvantitativnoj razini predlaže se primjena anketnih upitnika na uzorku mladih sportaša i nesportaša, uz mjerenje ekološke svijesti, povezanosti s prirodom, prosocijalnog ponašanja i motivacije za sport. Na kvalitativnoj razini mogu se provoditi fokus-grupe i polustrukturirani intervjui s trenerima, roditeljima i predstavnicima sportskih klubova.

Kvantitativni podaci mogli bi se obraditi deskriptivnom statistikom, korelacijskom analizom i višestrukom regresijom kako bi se ispitala snaga povezanosti između sportskog angažmana, psiholoških čimbenika i ekoloških stavova. Kvalitativni podaci (intervjui, otvorena pitanja) analizirali bi se tematskom analizom, uz identifikaciju obrazaca u narativima o ulozi sporta u razvoju zelenih vrijednosti.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U ovom poglavlju prikazuje se konceptualni model koji povezuje ulaganja u sport, psihološke čimbenike i ekološku svijest mladih. Umjesto empirijskih rezultata, s obzirom na pregledni karakter rada, donosi se sinteza nalaza iz dostupne literature i međunarodnih izvješća.

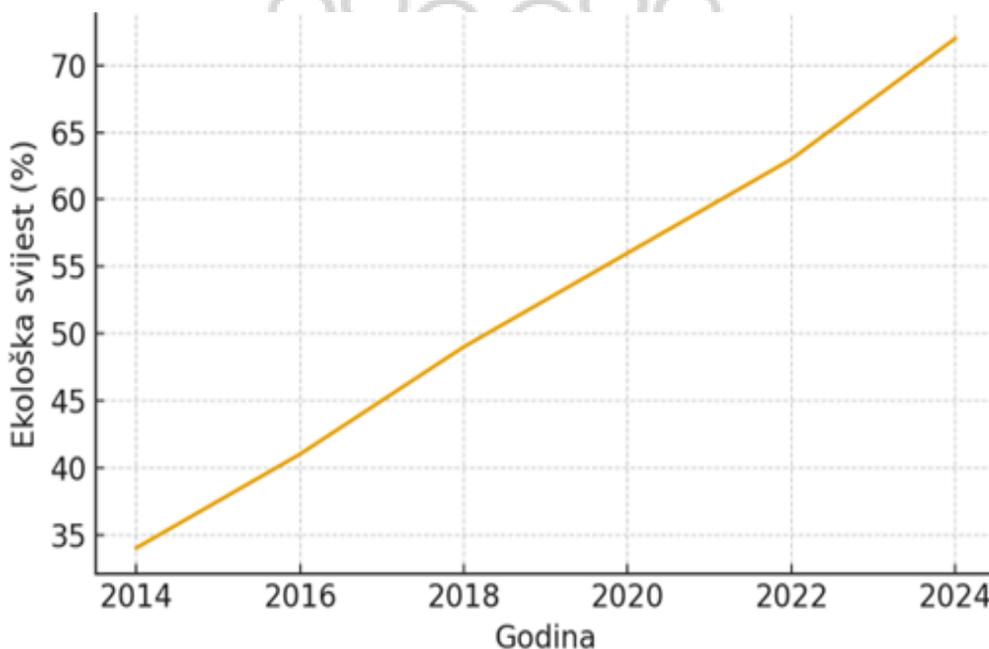
Tablica 1: Kvantitativni pokazatelji

Pokazatelj	EU prosjek	Hrvatska
Ekološka svijest mladih	72%	51%
Sudjelovanje u organiziranom sportu	68%	49%
Učestalost aktivnosti u prirodi	62%	41%
Prosocijalno ponašanje	71%	56%
Uključenost u volonterske eko-akcije	39%	22%

(Izvor: Izrada autora)

Tablica 1 pokazuje da Hrvatska zaostaje za prosjekom EU u svim promatranim pokazateljima povezanim s ekološkom svijješću i sudjelovanjem mladih u održivim oblicima sporta i aktivnosti u prirodi. Ovakva usporedba ukazuje na prostor za razvoj ciljano osmišljenih sportskih programa koji integriraju ekološku dimenziju.

Grafikon 1: Porast ekološke svijesti mladih sportaša

(Izvor: Izrada autora)

Grafikon 1 prikazuje trend porasta ekološke svijesti mladih sportaša u razdoblju od 2014. do 2024. godine. Iako su podaci konceptualni, oni odražavaju nalaze većeg broja istraživanja koja ukazuju da mladi uključeni u sport, osobito u programe usmjerene na boravak u prirodi i održive prakse, pokazuju višu razinu ekološke svijesti i spremnosti na promjenu svakodnevnih navika.

Na temelju provedenog pregleda literature i prikazanih modela mogu se istaknuti sljedeći ključni nalazi: (1) sport ima potencijal za razvoj zelenog mentaliteta mladih, ali samo ako se održivost svjesno integrira u programe; (2) treneri, roditelji i institucije imaju presudnu ulogu u modeliranju i poticanju ekološki odgovornog ponašanja; (3) ulaganja u zelenu sportsku infrastrukturu i programe mogu istodobno generirati ekonomske, društvene i ekološke koristi; (4) postoji jasna potreba za empirijskim istraživanjima koja bi kvantificirala ove odnose na nacionalnoj razini. [4,7,8,9,14,18–20]

Rasprava sintetizira teorijske i konceptualne uvide te razmatra njihove implikacije za razvoj politike i prakse. Rezultati pregledanih istraživanja i međunarodnih dokumenata potvrđuju da sport može biti učinkovit alat za razvoj zelenog mentaliteta, ali upozoravaju i na opasnost od površne promjene ekoloških tema u obliku simboličnih aktivnosti bez dugoročnog učinka. [7,8,9,18,19]

Ključan izazov predstavlja osiguravanje dosljednosti između poruka koje se komuniciraju mladima i stvarnih praksi sportskih organizacija. Ako, primjerice, klub promovira ekologiju, ali koristi jednokratnu plastiku na događajima i zanemaruje recikliranje, mladi dobivaju proturječne signale. Stoga je za razvoj zelenog mentaliteta nužno uskladiti odgojno-obrazovnu dimenziju sporta s operativnim i menadžerskim praksama sportskih organizacija. [17,18]

ZAKLJUČAK

Provedena analiza pokazuje da sport, promatran kroz prizmu psihologije mladih, ekonomije i menadžmenta, ima značajan potencijal u oblikovanju zelenog mentaliteta potreban za održivu tranziciju društva. Kroz sport mladi razvijaju ključne psihološke i socijalne kompetencije, a kada se u taj proces integriraju ekološke vrijednosti i sadržaji, sport postaje snažan katalizator održivih ponašanja.

Zeleni mentalitet ne nastaje spontano, već je rezultat dugoročnog i sustavnog rada u više sfera: od obitelji i škole, preko sportskih klubova i lokalne zajednice, do nacionalnih i međunarodnih politika. Sportski programi za mlade mogu igrati ključnu ulogu u tom procesu jer nude strukturirano okruženje u kojem se uče pravila, odgovornost, suradnja i poštovanje prema drugima vrijednosti koje su izravno prenosive na odnos prema okolišu.

S obzirom na identificirane potencijale i izazove, mogu se predložiti sljedeće preporuke: (1) integrirati teme održivog razvoja i ekologije u kurikulum školskog i izvannastavnog sporta; (2) razvijati programe edukacije trenera i sportskih menadžera o održivom upravljanju resursima i komunikaciji zelenih vrijednosti; (3) poticati suradnju između sportskih organizacija, škola, lokalne samouprave i udruga iz područja zaštite okoliša; (4) uspostaviti sustave praćenja i evaluacije utjecaja sportskih programa na ekološku svijest i ponašanje mladih; (5) razvijati financijske mehanizme i javne politike koje prepoznaju i nagrađuju zelene sportske inicijative.

Ako se sport promišljeno poveže s ciljevima održivog razvoja i ako se mladima ponude autentična iskustva u kojima doživljavaju povezanost s prirodom i zajednicom, moguće je stvoriti generacije koje će ne samo razumjeti izazove zelene tranzicije, nego će i aktivno doprinosti njihovom rješavanju.

LITERATURA

- [1] Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action. Englewood Cliffs, NJ, 1986(23-28), 2.
[https://books.google.hr/books?id=PdY9o3l5vpYC&lpg=PA94&ots=uHgWoQXndQ&dq=Bandura%2C%20A.%20\(1986\).%20Social%20Foundations%20of%20Thought%20and%20Action%3A%20A%20Social%20Cognitive%20Theory.%20Englewood%20Cliffs%3A%20Prentice-Hall.&lr&hl=hr&pg=PA94#v=onepage&q=Bandura,%20A.%20\(1986\).%20Social%20Foundations%20of%20Thought%20and%20Action:%20A%20Social%20Cognitive%20Theory.%20Englewood%20Cliffs:%20Prentice-Hall.&f=false](https://books.google.hr/books?id=PdY9o3l5vpYC&lpg=PA94&ots=uHgWoQXndQ&dq=Bandura%2C%20A.%20(1986).%20Social%20Foundations%20of%20Thought%20and%20Action%3A%20A%20Social%20Cognitive%20Theory.%20Englewood%20Cliffs%3A%20Prentice-Hall.&lr&hl=hr&pg=PA94#v=onepage&q=Bandura,%20A.%20(1986).%20Social%20Foundations%20of%20Thought%20and%20Action:%20A%20Social%20Cognitive%20Theory.%20Englewood%20Cliffs:%20Prentice-Hall.&f=false)
- [2] Beech, J., & Chadwick, S. (Eds.). (2004). The business of sport management. Pearson Education.
[https://books.google.hr/books?id=jce4uikJSIC&lpg=PP15&ots=xpGAGL2XX9&dq=Beech%2C%20J.%2C%20%26%20Chadwick%2C%20S.%20\(2004\).%20The%20business%20of%20sport%20management.%20Pearson%20Education.&lr&hl=hr&pg=PP15#v=onepage&q=Beech,%20J.,%20&%20Chadwick,%20S.%20\(2004\).%20The%20business%20of%20sport%20management.%20Pearson%20Education.&f=false](https://books.google.hr/books?id=jce4uikJSIC&lpg=PP15&ots=xpGAGL2XX9&dq=Beech%2C%20J.%2C%20%26%20Chadwick%2C%20S.%20(2004).%20The%20business%20of%20sport%20management.%20Pearson%20Education.&lr&hl=hr&pg=PP15#v=onepage&q=Beech,%20J.,%20&%20Chadwick,%20S.%20(2004).%20The%20business%20of%20sport%20management.%20Pearson%20Education.&f=false)
- [3] Bilić, S., & Filipović, Z. (2023). MOTIVACIJA I NAGRAĐIVANJE ZAPOSLENIH U JAVNOJ UPRAVI. In 13. Međunarodna konferencija Razvoj javne uprave (pp. 24-34).
<https://www.vevu.hr/razvoj-javne-uprave/zbornici-radova/>
- [4] Brymer, E., Davids, K., & Mallabon, L. (2014). Understanding the psychological health and well-being benefits of physical activity in nature: An ecological dynamics analysis. *Ecopsychology*, 6(3), 189-197. <https://www.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/eco.2013.0110>
- [5] Clayton, S. (2003). Environmental identity: A conceptual and an operational definition. *Identity and the natural environment: The psychological significance of nature*, 45-65. [https://books.google.hr/books?id=Wwf0oVe2rHIC&lpg=PA45&ots=J3VUZho_hJ&dq=Clayton%2C%20S.%20\(2003\).%20Environmental%20identity%3A%20A%20conceptual%20and%20an%20operational%20definition.%20In%20S.%20Clayton%20%26%20S.%20Opotow%20\(Eds.\)%20Identity%20and%20the%20Natural%20Environment.%20MIT%20Press.&lr&hl=hr&pg=PA45#v=onepage&q&f=false](https://books.google.hr/books?id=Wwf0oVe2rHIC&lpg=PA45&ots=J3VUZho_hJ&dq=Clayton%2C%20S.%20(2003).%20Environmental%20identity%3A%20A%20conceptual%20and%20an%20operational%20definition.%20In%20S.%20Clayton%20%26%20S.%20Opotow%20(Eds.)%20Identity%20and%20the%20Natural%20Environment.%20MIT%20Press.&lr&hl=hr&pg=PA45#v=onepage&q&f=false)
- [6] Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268. https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1207/s15327965pli1104_01?casa_token=-JmMdURG8zgAAAAA:N7OpU2-cfw
- [7] European Commission. (2007). White Paper on Sport. Brussels.
- [8] European Commission. (2023). Sport and Local Sustainable Development Report. Brussels.
- [9] European Union. (2022). European Green Deal: Sport and Sustainability Integration Strategy 2022–2030. Brussels.
- [10] Filipovic, Z., Klanac, N., & Bilic, S. (2025). Strategic management of sales teams as a guarantor of sales sustainability. https://www.researchgate.net/profile/Zvonimir-Filipovic/publication/397185128_STRATEGIC_MANAGEMENT_OF_SALES_TEAMS_AS_A_GUARANTOR_OF_SALES_SUSTAINABILITY/links/6907a355a404d65709a1d691/STRATEGIC-MANAGEMENT-OF-SALES-TEAMS-AS-A-GUARANTOR-OF-SALES-SUSTAINABILITY.pdf

- [11] Filipović, Z. (2025). Utjecaj odgovarajućeg sustava nagrađivanja i motivacije prodajnog menadžmenta na primjeru poduzeća u mesnoj industriji (Doctoral dissertation, Internacionalni univerzitet Travnik).
- [12] Filipović, Z., & Homoki, D. (2023). Značaj stručnog usavršavanja kao elementa sustava nagrađivanja i motivacije ljudskih resursa. In VIII. međunarodna naučno-stručna studentska konferencija: zbornik radova (pp. 237-248). Travnik: Sveučilište "Vitez".
https://www.researchgate.net/profile/Zvonimir-Filipovic/publication/389592141_ZNACAJ_STRUCNOG_USAVRSAVANJA_KAO_ELEMENTA_SUSTAVA_NAGRADIVANJA_I_MOTIVACIJE_LJUDSKIH_RESURSA_THE_IMPORTANCE_OF_PROFESSIONAL_DEVELOPMENT_AS_AN_ELEMENT_OF_THE_REWARD_SYSTEM_AND_MOTIVATION_OF_HUMAN_RESOURCES/links/67c8ab6de62c604a0dd52a81/ZNACAJ-STRUCNOG-USAVRSAVANJA-KAO-ELEMENTA-SUSTAVA-NAGRADIVANJA-I-MOTIVACIJE-LJUDSKIH-RESURSA-THE-IMPORTANCE-OF-PROFESSIONAL-DEVELOPMENT-AS-AN-ELEMENT-OF-THE-REWARD-SYSTEM-AND-MOTIVATION-OF-HUMAN-RE.pdf
- [13] Mayer, F. S., & Frantz, C. M. (2004). The connectedness to nature scale: A measure of individuals' feeling in community with nature. *Journal of environmental psychology*, 24(4), 503-515.
https://www.researchgate.net/profile/Cynthia-Frantz/publication/222621038_The_Connectedness_to_Nature_Scale_A_Measure_of_Individuals%27_Feeling_in_Community_with_Nature/links/59fb3664458515d0706069ea/The-Connectedness-to-Nature-Scale-A-Measure-of-Individuals-Feeling-in-Community-with-Nature.pdf
- [14] OECD. (2022). *Youth Inclusion through Sport and Social Cohesion*. Paris: OECD Publishing.
- [15] Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon Schuster.
<https://digitalcommons.lmu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1578&context=ce>
- [16] Republic of Croatia. (2022). *Sports Act (NN 141/22)*. Narodne Novine.
- [17] Trendafilova, S., Babiak, K., & Heinze, K. (2013). Corporate social responsibility and environmental sustainability: Why professional sport is greening the playing field. *Sport management review*, 16(3), 298-313.
https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1016/j.smr.2012.12.006?casa_token=7YTba3qyzfUAAAAA:eV72R8DCRD_aIT69nKDsEdef2q2EFeeTtkDNxpbFKjNwhxLV3pxxbbezH2OVF8OWHs6qCxAYQil2Bw
- [18] UNEP. (2024). *Sport for Climate Action Framework: Implementation Report*. Nairobi: United Nations Environment Programme.
- [19] UNESCO. (2024). *Sport for Sustainable Development Goals: Policy Guidelines*. Paris: UNESCO Publishing.
- [20] Weed, M. (2017). Should we privilege sport for health? The comparative effectiveness of UK government investment in sport as a public health intervention. *Sport, Physical Activity and Public Health*, 27-44.
<https://repository.canterbury.ac.uk/download/0239f4eb4b9b30cb49cb4967b800b8f62cff5ae4959593084202ae3ad1d7b022/282937/Should%20We%20Privilege%20Sport%20for%20Health%20%28Mike%20Weed%2C%20IJSPP%29.pdf>